

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ШВЕЦІЇ

Шенгер М. І., студентка гр. УС – 91, ФММ,
Скоробогатова Н. Є., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Сучасний світ – це стрімкий рух життя, новітні відкриття, епоха всебічного єднання людства в єдиному просторі інформації та комунікацій, перетворення всієї планети на єдиний економічний ринок. Основою сучасності є розвиток продуктивних сил та поділ праці у світі, активні процеси міграції, активізація міжнародних інвестицій, швидкий розвиток валютних операцій на міжнародних валютних ринках, вільне переміщення капіталу, людей, фінансів, інформації, цифровізація економіки та зміни запитів внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів. В умовах всеохоплюючої глобалізації важливої ролі набуває дослідження особливостей організації бухгалтерського обліку в зарубіжних країнах та врахуванням вимог національного законодавства при підготовці форм фінансової звітності. Це дозволить знайти шляхи удосконалення методики організації бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємства задля підвищення ефективності організації бізнес-процесу на підприємстві та їх відображення в обліковій системі підприємства. Окрім того, в умовах активізації міжнародного співробітництва виникає невідкладна потреба у дослідженні відмінностей української та зарубіжних податкових систем задля можливості завчасного планування організації бізнес-процесів у ланцюгу міжнародних поставок.

Як доводить аналіз аналітичної інформації, Швеція є досить привабливою для українських підприємств. У цій європейській країні розташовуються штаб-квартири транснаціональних корпорацій, кількість яких у пропорційному відношенні значно перевищує чисельність її населення й економічну вагу у світі. Фахівці з бухгалтерського обліку готують документи, відповідно до найсуворіших критеріїв, облікові реєстри та складена звітність відповідає стандартам. Шведські компанії займають друге місце за рівнем відповідності міжнародним бухгалтерським стандартам. Національна система бухгалтерського обліку через трансформацію відповідних законодавчих актів дає змогу ефективно вирішувати тактичні й стратегічні завдання розвитку економіки країни [1].

Відповідно до законодавства, комерційні компанії в Швеції зобов'язані подавати річні фінансові звіти. Передача інформації відбувається в паперовому чи електронному вигляді. Не допускається ведення обліку за допомогою програмного забезпечення, у якому реєстрація може бути змінена заднім числом, наприклад Excel [2]. Вважаємо такий підхід дуже доцільним до застосування й у вітчизняній практиці, що сприятиме повноцінному застосуванню принципів бухгалтерського обліку.

Залежно від обороту, балансу, кількості працівників і навіть від специфіки діяльності підприємства закон передбачає різний обсяг інформації. Подання фінансової звітності в Швеції регулюється Законом про бухгалтерський облік, Законом про щорічні звітність та іншими нормативними актами. Слід відзначити, що практика диференціації звітності залежно від розміру підприємств також впроваджена і в українське законодавство.

У Швеції використовують як традиційні національні стандарти бухгалтерського обліку, так і Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Підприємства, цінні папери яких продаються на біржі, повинні використовувати МСФЗ. Звітність подається до Бюро реєстрації юридичних осіб (Bolagsverket).

Подавати повну фінансову звітність у Швеції зобов'язані:

- акціонерні товариства;
- економічні об'єднання;
- житлові кооперативи;
- зареєстровані товариства;
- командитні товариства;
- індивідуальні підприємці з річним оборотом понад 3 млн крон.

Великі акціонерні товариства та економічні об'єднання повинні верифікувати свої звіти в аудиторів. Індивідуальні підприємці з річним оборотом до 3 млн крон складають річний звіт за спрощеною формою.

Фінансова звітність повинна бути подана протягом семи місяців після завершення фінансового року. Шість місяців дається на затвердження звіту радою акціонерів і місяць після цього – на подання звіту. За несвоєчасне подання звітності передбачені санкції: штраф чи ліквідація підприємства.

Повний річний звіт (Arsredovisning) включає наступні звітні форми:

- звіт директорів;
- бухгалтерський баланс;
- звіт про прибутки і збитки;
- фінансовий аналіз;
- примітки;
- аудиторський звіт.

Таким чином, порівнюючи склад фінансової річної звітності, відповідно до вимог шведського законодавства та українського, слід відмітити певні відмінності. Зокрема, вітчизняні підприємства мають подавати звітність з включенням до неї ще звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал, що також передбачається і міжнародними стандартами фінансової звітності [3]. Проте така форма звітності, як фінансовий аналіз, не передбачена національними стандартами України.

Фінансова звітність дозволяє отримати детальну інформацію про фінансовий стан підприємства та його кредитоспроможність, а також про результати його діяльності. Залежно від розміру підприємства та його організаційно – правової форми обсяг бухгалтерської звітності може становити від двох до кількох сотень сторінок. Надання фінансової та балансової звітності здійснює Бюро реєстрації юридичних осіб Швеції. Для отримання інформації можна звернутися до Бюро особисто або скористатися спеціальним онлайн-сервісом. Інформація з річних звітів є публічною, що також закріплено міжнародними стандартами фінансової звітності.

У Швеції основним принципом податкового регулювання є принцип «нейтральності», відповідно до якого до всіх підприємств застосовується загальна база оподаткування, проте в принципі «нейтральності» передбачено винятки у вигляді податкових пільг, що спеціально застосовуються до малих підприємств. Наприклад, якщо річний оборот підприємства становить менше 110 тис. дол., то воно може подавати податкову декларацію тільки раз на рік, а не щомісяця, як це зобов'язані робити всі підприємства інших форм власності.

Усі консолідовані звіти шведських фінансово-промислових груп складаються відповідно до IAS. Структура балансу відповідає формі № 1 Баланс, відповідно до вимог національного стандарту України.

Слід відзначити, що при віднесенні активів до складу оборотних саме поняття «оборотний цикл» шведські бухгалтери не використовують. Єдиним критерієм є термін оборотності активу за один рік. Необоротні активи враховуються за їх первісною вартістю. Законодавство не встановлює термінів служби більшості активів (виняток становлять деякі види машин та обладнання – їх термін обмежений 5 роками). Вважаємо, що такий підхід стимулює підприємства оновлювати необоротні активи. Оцінка запасів ведеться за найменшою з покупної та ринкової цін. Ринковою вважається ціна, за якою можна реалізувати цей актив. Аналогічно, українські підприємства також застосовують принцип обачності, що передбачає застосування нижчої з оцінок: історичної собівартості або чистої вартості реалізації. Списання запасів, згідно з національними стандартами та податковим законодавством Швеції, ведеться методом ФІФО. Натомість в Україні підприємства мають право самостійно обирати один з методів оцінки вибуття запасів, що передбачені П(С)БО № «Запаси».

Таким чином, проведений аналіз літературних джерел та нормативно-правової бази довів, що існує два шляхи зближення національних облікових процедур зі світовими стандартами. Перший передбачає складання паралельно двох звітів – відповідно до національних та міжнародних стандартів. Другий шлях більш оригінальний, і в ньому знаходить яскравий прояв професіоналізм шведських бухгалтерів – вони «добудовують» звіт МСФЗ додатковими розділами, що дозволяють сприймати його і національним користувачам.

Подальші перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Швеції залежатимуть від того, як поставляться законодавці цієї країни до необхідності прийняття МСФЗ та Директив ЄС як обов'язкових для виконання всіма компаніями. На сучасному етапі це питання не вирішене, тому практикуючі бухгалтери йдуть традиційним шляхом, лише у разі нагальної потреби звертаючись до нормативів, прийнятих в інших країнах.

В цілому, закономірності ведення бухгалтерського обліку в Швеції залежать від особливостей економіки цієї скандинавської країни. Швеція на практиці при створенні системи бухгалтерського обліку та звітності покладається на законодавчі акти, але, крім цього, ще й на національні стандарти. В умовах всеохоплюючої глобалізації вивчення сучасними українськими фахівцями-обліковцями особливостей бухгалтерського обліку закордонних країн, ознайомлення з основними концепціями, методологією та підходами до організації та ведення обліку набувають особливого значення. Також вважаємо доречним до застосування в українській методиці організації бухгалтерського обліку шведського досвіду щодо використання програмних продуктів, що дозволить підвищити ступінь прозорості та достовірності облікових даних.

Список використаних джерел

1. Голуб Н. О. Розвиток бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах Євроінтеграції. Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції URL: http://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_2017-24-11.pdf
2. Мартон Ян Основа прийняття фінансових рішень та бухгалтерський облік. URL: <https://gup.ub.gu.se/publication/310915>
3. Дергачова В. В. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / В. В. Дергачова, Н. Є. Скоробогатова, Л. М. Шик; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К., 2011. - 257 с